

Opzet Voortgangsrapportage Nationaal Preventieakkoord

Het Nationaal Preventieakkoord 'Naar een gezonder Nederland' is op 23 november 2018 gesloten. Ruim 70 partijen hebben zich verbonden aan het akkoord dat zich richt op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Voor deze thema's is gekozen omdat deze in Nederland de grootste oorzaken van ziektelast zijn. In het akkoord zijn ambities, doelen en maatregelen vastgelegd. De partijen die deelnemen aan één of meerdere deelakkoorden hebben zich achter deze ambities geschaard en streven ernaar de doelstellingen te realiseren.

In het Nationaal Preventieakkoord is ook afgesproken dat het RIVM (in samenspraak met CBS, GGD GHOR Nederland, Pharos, Trimbos-instituut en CPB) jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen zal rapporteren en jaarlijks de ontwikkeling van een aantal relevante leefstijlindicatoren in beeld zal brengen die betrekking hebben op de drie thema's. Deze voortgangsrapportage zal door het RIVM eens in de vier jaar aangevuld worden met een doorrekening van de impact van de maatregelen van het Nationaal Preventieakkoord om vast te stellen of de ambities van 2040 worden behaald.

In deze memo staat beschreven hoe het RIVM invulling geeft aan de voortgangsrapportage. Het project dat hiervoor wordt opgezet bestaat uit vier onderdelen:

1. Voortgang afspraken
2. Ontwikkeling leefstijl
3. Doorrekening impact
4. Governance en borging

Onderdeel 1: Voortgang afspraken

In het akkoord zijn zeer diverse afspraken vastgelegd. Het is daarom niet voor elke maatregel mogelijk om de voortgang op dezelfde manier te monitoren. Daarom gaan de secretarissen van de thematafels, in overleg met het RIVM, voor elke afspraak na welk type afspraak het betreft (input, proces, output of onderzoek) en welke bijbehorende voortgangsinformatie door hen uitgevraagd zal worden. De voortgangsinformatie zal zo concreet en kwantitatief mogelijk worden uitgevraagd. Indien gevraagde indicatoren niet aangeleverd kunnen worden, zullen de secretarissen in overleg met de akkoordpartijen en het RIVM een alternatieve indicator opstellen. Ook wordt gekeken of er andere partijen zijn die deze informatie, bijvoorbeeld vanuit andere monitors, kunnen aanleveren. In de zomer van 2019 zal tevens een nulsituatie (situatie laatste kwartaal 2018) van de afspraken worden uitgevraagd bij de akkoordpartijen. Dit heeft als doel om de uitgangssituatie te hebben waartegen de voortgang kan worden afgezet.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk:
077/2019 V&Z/JvD/AvG/hk

Begin 2020 wordt door de secretarissen van de thematafels een uitvraag gedaan over de voortgang over kalenderjaar 2019, ten behoeve van de eerste voortgangsrapportage van het RIVM. Deze wordt voor het zomerreces van 2020 gepubliceerd. Dit proces zal gedurende de looptijd van het Nationaal Preventieakkoord ieder jaar herhaald worden.

Onderdeel 2: Ontwikkeling leefstijl

In het Nationaal Preventieakkoord worden verschillende leefstijlindicatoren genoemd die onderdeel zijn van een ambitie of doelstelling. Op basis hiervan zal het RIVM jaarlijks een selectie van de belangrijkste leefstijlindicatoren in beeld brengen. Hiervoor zal aangesloten worden bij beschikbare dataverzamelingen en monitors. Het RIVM werkt hierin samen met het CBS en het Trimbos-instituut.

De leefstijlindicatoren die opgenomen zullen worden in de jaarlijkse voortgangsrapportage zijn:

1. Percentage rokers onder volwassenen, jongeren en zwangere vrouwen, waar mogelijk uitgesplitst naar verschillende sociaal-economische klassen.
2. Percentage overgewicht en obesitas onder volwassenen en jongeren, waar mogelijk uitgesplitst naar verschillende sociaal-economische klassen. Daarnaast:
 - Voldoen aan gezond voedingspatroon
 - Voldoen aan de beweegrichtlijn
 - Percentages van enkele BMI-gerelateerde ziekten
3. Percentage problematisch alcoholgebruik onder volwassenen, jongeren, zwangere vrouwen, waar mogelijk uitgesplitst naar verschillende sociaal-economische klassen. Daarnaast:
 - Kennisniveau van schadelijkheid van alcoholgebruik

Indien nodig worden aanvullende indicatoren toegevoegd. Het beeld van de ontwikkeling van bovengenoemde leefstijlindicatoren zal jaarlijks, samen met de voortgang van de afspraken, gepubliceerd worden.

Onderdeel 3: Doorrekening impact

Iedere vier jaar zal de voortgangsrapportage aangevuld worden met een doorrekening van de impact van de maatregelen binnen het Nationaal Preventieakkoord op de ontwikkeling van de leefstijlindicatoren richting 2040. Deze doorrekening zal voortbouwen op de "Quickscan mogelijke impact Nationaal Preventieakkoord" van het RIVM¹. De doorrekening zal verder uitgebreid en geijkt worden naar de wetenschappelijke stand van zaken betreffende de effectiviteit van de maatregelen in het Nationaal Preventieakkoord. Daarnaast zal de voortgang van de maatregelen, zoals vastgesteld in onderdeel 1, en de ontwikkeling van de leefstijlindicatoren, zoals in onderdeel 2, meegenomen worden.

¹ <https://www.rivm.nl/documenten/quickscan-mogelijke-impact-nationaal-preventieakkoord>
Opzet Voortgangsrapportage Nationaal Preventieakkoord

De doorrekening zal de 1) verwachte ontwikkeling van de thema's roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik bij inzet van maatregelen uit het Nationaal Preventieakkoord afzetten tegen de verwachte ontwikkeling bij gelijkblijvend beleid van voor het akkoord en 2) deze vergelijken met de in het akkoord gestelde ambities voor 2040. De resultaten zullen in duidingsessies met experts en stakeholders besproken worden om deze in een bredere context te plaatsen. Zo kunnen bijvoorbeeld maatschappelijke ontwikkelingen die mogelijk van invloed zijn op de ontwikkeling van de leefstijlindicatoren worden geïdentificeerd. De eerstvolgende doorrekening zal in 2023 uitgevoerd worden en zal gedurende de looptijd van het Nationaal Preventieakkoord iedere 4 jaar herhaald worden.

Onderdeel 4 Governance en borging

Het RIVM zorgt voor de governance van de voortgangsrapportage, bestaande uit de onderdelen 1-3. Het RIVM overlegt regelmatig met VWS als opdrachtgever en met de secretarissen van de thematafels over de voortgang en resultaten van het project. Hierdoor worden tijdig knelpunten gesignaleerd en kan de voortgangsrapportage, indien nodig, worden aangepast aan de actualiteit.

Daarnaast is een begeleidingscommissie ingesteld met daarin experts op gebied van monitoring vanuit het CBS, GGD GHOR Nederland, Pharos, Trimbos-instituut, CPB, SCP, PBL en Mulier Instituut. De begeleidingscommissie wordt eens per kwartaal door het RIVM geïnformeerd over de stand van zaken en heeft de functie van klankbordgroep, waarin advisering en discussie plaatsvindt. Daarnaast biedt het een gremium om kennis en ervaring rondom monitoring en verkenningen samen te brengen.

Naast het verzorgen van de voortgangsrapportage zal het RIVM VWS ondersteunen bij activiteiten rondom het Nationaal Preventieakkoord. Dit betreft onder andere het geven van toelichting en duiding over de monitoring en doorrekening van het akkoord aan de thematafels, ondersteuning bij de opzet van aanvullende onderzoeken of evaluaties en het in kaart brengen van mogelijke aanvullende maatregelen indien de ontwikkeling in de leefstijlindicatoren achterblijft bij de ambities.